

دوایین مه‌سخه‌ری دیموکراسیه‌که‌ی بوش

باسی مافی ژانانه!

ناسک ئەحمەد

له‌کاتی‌دا که بزوتنه‌وه‌ی ژنان و ژنانی نازاد‌بخواری دنیا، له پيششوازی رۆژی جیهانی ژندان، ئەو رۆژی که نه‌خیرگی گه‌وره‌یه به‌رووی ئەو دسه‌لات و هیزانه‌ی که مایه‌ی سه‌رکوت و ژێرده‌سته‌یی و نه‌گه‌به‌تی و مه‌حرومیه‌تی ژن. ئیداره‌ی ئەمه‌ریکی له زمانی بوش و کۆندالیزا رایزه‌وه بيشه‌رمانه ده‌یانه‌وێت بزوتنه‌وه‌ی ژنان به‌لاریدا به‌رن و چاوی دنیا بنوو‌قیین له‌ناستی ئەو تاوانکاریانه‌ی که ئیداره‌ی ئەمه‌ریکی دژ به‌ژنان به‌ریوه‌یان ده‌بات و خالیکی ره‌شه به‌ نیوچه‌وانی دسه‌لاته‌که‌یانه‌وه.

جۆرج بوشی ره‌مزی ئەمرۆی جه‌نگ و عه‌سکه‌رتاریه‌ت و گه‌رانه‌وه‌ی دسه‌لاتی دین و کلیساکان له ئەمه‌ریکا له رۆژی 2ی مارسدا ووتی : من وه‌ک سه‌رۆکی ئەمه‌ریکا و به‌پێی ئەو دسه‌لاته‌ی که به من دراوه له‌لایه‌ن ده‌ستور و یاسا‌کانی وولاته‌ یه‌کگرتووه‌کانه‌وه، مانگی مارس 2005 وه‌ک مانگی میژوویی ژنان رانه‌گه‌یه‌نم، داوا له‌ گه‌لی ئەمه‌ریکا ئەکه‌م به‌م بۆنه‌وه‌ نا‌هه‌نگ و مه‌راسیم و چالاکی گونجاو بگرن که ته‌کریمی میژوو و ئینجارات و... ژنانی ئەمه‌ریکا بکات.

جۆرج بوش ناگه‌هانه ده‌یه‌وێ میژوو بگۆرێ. رۆشنه‌ ئه‌وان زۆر باش ده‌زانن که له‌مانگی مارس و له‌رۆژی 8ی مارسدا، خۆپيشان‌دان و مه‌راسیم و ها‌تنه‌مه‌یدانی ژنان چ له ئەمه‌ریکا و چ له‌سه‌راسه‌ری دنیا کۆمه‌لگه‌ ده‌هه‌ژین، وه به‌شیک زۆری ئەم ها‌تنه‌مه‌یدانه‌ش ئەمرۆ له‌به‌رامبه‌ر سیاسه‌ت و تاوانکاریه‌که‌ که ده‌سته‌ی فه‌رمانه‌روای ئەمه‌ریکا لێی به‌رپرسیاره، مه‌گه‌ر ئەم جه‌نابانه‌ نازانن که 8ی مارس له‌سه‌ر پيشنیا‌ری کلارا زتکین که له‌سالی 1910 کردی کراوه به‌ رۆژی جیهانی ژن، وه ئەمه‌ش له‌ناکامی رووداویکی دلته‌ژینه‌وه‌ که نمونه‌ی دسه‌لاته‌که‌ی ئەمرۆی جۆرج بوش به‌سه‌ر ژنانی کریکاری شیکاگو‌ی ئەمه‌ریکا‌یدا هینا! ئەم میژوو ره‌شه به‌نیوچه‌وانی سه‌رمایه‌داریه‌وه به‌ جۆرج بوش و ئەمه‌سالی ئەو ناسردریته‌وه. به‌م شیوه‌یه ئیداره‌ی ئەمه‌ریکی ده‌یه‌ویت بزوتنه‌وه‌ی رزگاری‌خواری ژنان و جه‌ماوه‌ری ژنان له ئەمه‌ریکا و له‌جیهاندا بۆ به‌دییه‌نای مافه‌ سیاسی و ئابووری و کۆمه‌لایه‌تیه‌کانی ژنان و بۆ نازادی و یه‌کسانی به‌لاریدا به‌ری و ئەم رۆژه وه‌ک رۆژی ریزگرتن له‌ کۆمه‌لیک ژنی نوخه‌ چاوی لیبکری، به‌لام جه‌ماوه‌ریکی ملیۆنی له‌ ژنان که له‌سه‌راسه‌ری دنیا و له‌ خودی ئەمه‌ریکا‌شدا که له‌ ژێر خه‌تی برسیتیه‌وه ده‌ژین و رۆژانه رووبه‌رووی توند تیزی و ده‌ستدریژیکردن ئەبهنه‌وه بیر به‌ریته‌وه.

به‌لام له‌مه‌ فریوکارانه‌ترو پیست قایمتر ئەو قسه‌و‌باسانه‌یه که کۆندالیزا رایز له رۆژی 2ی مارسدا له‌به‌رده‌م نه‌ته‌وه یه‌کگرتووه‌کان کردنی و له‌م باره‌یه‌شه‌وه نامه‌یه‌کی ره‌سمی له 2ی مارسدا ته‌سلیمی نه‌ته‌وه یه‌کگرتووه‌کان کرد. وه تیا‌یادا ئیشاره‌ت به‌ هه‌ول و تیکۆشانانه ده‌کات که وولاته یه‌کگرتووه‌کان بۆ به‌ره‌و پيشچوونی هه‌لومه‌رجی سیاسی و کۆمه‌لایه‌تی و ئابووری ژنانی وولاتانی شه‌رق و وولاتانی ئیسلامی داویه‌تی، وه به‌شیوه‌یه‌کی به‌رجه‌سته باس له هه‌ول گه‌رنه‌گه‌کانیان ده‌کات که له‌به‌ره‌و پيشچوونی هه‌لومه‌رجی ژنانی عیراق داویانه، به‌شداري ژنانی عیراق له پرۆسه‌ی به‌دیموکراتی کردنی عیراق له رێگه‌ی ئینتخاباته‌وه به‌رنه‌رخین.

ئهمیان ئیتر میژوو، نییه، تا به‌ ئاره‌زووی خۆیان ده‌ستکاری بکه‌ن و چه‌ند پرۆفیسۆریک و ئەکادیمی‌ه‌کی پارێزه‌ر له دسه‌لاته‌که‌یان بینن، میژوویه‌کی درۆده‌له‌سه‌یان بۆ ساز بکات و ده‌رخواردی خه‌لکی بده‌ن. ئهمیان ئەو راستیانه‌یه که ئەمرۆ به‌ دنیا‌یه‌که مه‌حدودیا‌ته‌وه خه‌لکی دنیا ئەبینن، وه ده‌زگا و میدیا‌کانی سازکردنی درۆده‌له‌سه‌ ئەیه‌ویت بيشاریته‌وه له عیراق و رۆژه‌لاتی ناوه‌راستدا.

جه‌نگ و هی‌رشێ ئەمه‌ریکا بۆ سه‌ر عیراق گه‌وره‌ترین چوارچیه‌ی سیاسی و نایدۆلوژی دایه‌ ده‌ست ئیسلامی سیاسی، که له‌م رێگه‌یه‌وه تیرۆریزم و که‌سافه‌تکاری خۆی به‌سه‌ر کۆمه‌لگه‌ی مه‌ده‌نی و ژنانی عیراقدا هه‌ل‌پێژێ، عیراقیان کرد به‌ مه‌یدانی جه‌نگ و کیشمه‌کیشی نیوان تیرۆریزمی خۆیان (تیرۆریزمی ئەمه‌ریکی و تیرۆریزمی ئیسلامی) وه خه‌لکی عیراق و ژنان و ماف و نازادیه‌کانی ژنانیشیان له‌م نیوه‌دا وورد و خاش کرد، وه له‌ ناکامی ئەم جه‌نگه‌وه تا ئیستا زیاتر له 180 هه‌زار ئینسان له عیراقدا کوژران که زۆربه‌یان ژن و مندالن.

به‌دوای هی‌رشێ ئەمه‌ریکا بۆ سه‌ر عیراق و نابووت کردنی بنه‌ما ئابووری و کۆمه‌لایه‌تیا‌کانی ئەم وولاته، دروست کردنی فه‌زای ترس و خۆف و ده‌ست ناوه‌لابوونی مافیای چه‌کدار و بانده‌کانی ئیسلامی سیاسی، ته‌نها له 3 مانگی یه‌که‌مدا و له‌شاری به‌غداد به‌پێی راپۆرته ره‌سمیه‌کان، 300 ژن رفینران و به‌دوای ده‌ستدریژیکردنه سه‌ریان رووبه‌رووی کوشتن بوونه‌وه. ئەمرۆ چوونه‌ ده‌ره‌وه‌ی ژن و پۆشینی جلوه‌رگی مه‌ده‌نی و چوونه‌سه‌ر کار و قوتابخانه‌ و بازار و... بۆ ژنان بووه به‌ ئاره‌زووی مافی‌ک که ده‌بێ خه‌باتی بۆ بکری، له‌م هه‌لومه‌رجه‌دا هه‌زاران ژن رووبه‌رووی کوشتنی نامووسی بوونه‌وه.

ئیداره‌ی ئەمه‌ریکی شه‌رم نایگرێ، ره‌نگه‌ بیریان چووبیته‌وه، که یه‌که‌م قسه‌یان که‌سه‌باره‌ت به‌ پرۆسه‌ی سازدانه‌وه‌ی سیاسی له عیراق کردیان، پاراستنی ئیسلام و جی‌گه‌رکردنی ده‌ستور و یاسای ئیسلامی دژه ژن بوو له‌عیراقدا. حکومه‌ت و ده‌وله‌تیک که به‌ده‌ستی ئەمه‌ریکا له عیراقدا دروست ده‌کری، ئیسلام سه‌رچاوه‌ی ده‌ستور و یاسا‌کانیه‌تی، له‌عیراقدا چوونه‌ته‌ پشت ئەو هی‌زو حزبانیه‌ی، که خاوه‌نی ره‌شتین و گه‌نده‌لترین میژوو له‌سه‌رکوتی مافه‌کانی ژنان له‌عیراقدا، ئینتخاباتیکیش که به‌ریوه‌یان برد ته‌نها سه‌رکه‌وتنی سیاسی ئیسلامی سیاسی و به‌قانونی کردنی تیرۆریزمه‌که‌ی بوو له عیراقدا.

ئەمانە گەرەتەرتىن تاوانبارن لە بەرامبەر رۆژەشەك كە ئەمرۆ ژنان لە رۆژەلاتى ناوەراستدا بەسەرىدەبن، ئىسلامى سىياسى بە پشتىوانى مادى و مەعنەوى ئەم ئىدارەيە لە 50سالى رابردودا زىندوو كرايەووە بەهەيز كرا، دانە دانەى ئەو حكومەتە سەركوتگەر و دژە ژنانەى كە لەرۆژەلاتى ناوەراستدا لەسەركارن، لە ئەمسالى شەيخ نەشەنەكانى سەئۇدىيە و كەنداو و پاكستان و ئەندەنوسيا ... بە پالپشت و بەپرۆژەى ئەمانە هەنراون و كراونەتە دوامەل بەسەر كۆمەلگەو ژيانى ئىنسانە ئازادىخوازەكانى ئەو مەملەكەتەنەووە دەسەلاتيان لەسەر بەندكردنى ژن راگرتوووە. ئىدارەى ئەمەرىكى لەگەل ئىسلامدا كە ماىەى نابوودكردنى ژيانى ژنانە هەيچ كەيشەيەكى نەيەو تەنانەت تىرۆرىزمى ئىسلامى وەختىك بۆى كەيشەيە كە لەبەرامبەر بەرژەوەندى و دەسەلاتى سىياسى خۆيدا ئەو سەتتەووە، ئەو تىرۆرىزمە ئىسلامىيەى كە روى لە ئازادىخوازان و ژنان و كۆمونيستەكانە بۆ ئىدارەى ئەمەرىكى جىگای پيشوازيە و دەستخۆشانەيە.

بۆيە تروسكاييەك كە بەرووى ژيانى ژنان و خەلكى عىراقدا دەكرىتەووە، لەگرەوى چوونە دەرەوەى هەيزەكانى ئەمەرىكا و دەستەلگرتنى ئىدارەى ئەمەرىكىيە لەسەر كۆمەلگەى عىراق، داگىركارى و سىياسەتى ئەم ئىدارەيە نەبى خەلكى ئازادىخوازى عىراق زۆر باش ئەتوانى حىسابى خۆى لەگەل ئىسلامى سىياسى نامۆ بە ژيانى يەكلایى بكاتەووە.